

بررسی تأثیر ژورنال کلاب آموزشی برای دستیاران رشته جراحی توراکس

نسرین امینیان*، دکتر مهدی زنگی**، دکتر رویا فرزنانگان**، دکتر کامبیز شیخی***

دکتر محمد بهگام شادمهر****

چکیده:

زمینه و هدف: به علت اعتقاد افراطی فراگیران علوم پزشکی در ایران به کتاب‌های درسی از یک طرف، عادت نداشتن به خواندن مقاله، عدم آشنایی و تسلط کامل اغلب آنها به روش‌های جستجو در متون و مقالات پزشکی و همچنین "مهارت تجزیه و تحلیل و نقد مقالات" از طرف دیگر، تعداد کمی از آنها از مقالات روز دنیا برای ارتقاء دانش و علم خود بهره می‌برند. همچنین به علت عدم آشنایی و تسلط کامل به روش‌های تهیه اسلایدهای مناسب و نحوه صحیح و مطلوب ارائه یک مقاله علمی، فراگیران در ارایه مطالب جدید به دیگر همکاران دارای مهارت لازم نمی‌باشند. شرکت در ژورنال کلاب و ارایه مقاله از سوی فراگیران ضرورتی است که می‌تواند در تغییر رویکرد آنها و افزایش مهارت در موارد فوق‌الذکر مؤثر باشد. این مطالعه با هدف ارزیابی اثر برگزاری ژورنال کلاب‌ها در تغییر عادت مطالعه، جستجو و خواندن مقاله و ارائه سخنرانی علمی توسط دستیاران فوق تخصصی جراحی قفسه صدری انجام شده است.

مواد و روش‌ها: پس از اجرای جلسات ژورنال کلاب ماهی یک بار به مدت ۴ سال، برای ارزیابی نتایج این فرایند از نظر تغییر عادت مطالعه، خواندن و ارایه مقاله و به کار بردن آن، مطالعه‌ای به صورت پیمایش از طریق پست الکترونیکی بر روی فلوهای جراحی توراکس که در زمان تحصیل ۲ ساله خود ۲۲ بار در ژورنال کلاب‌های دوران دستیاری فوق تخصصی خود شرکت می‌کرده‌اند، انجام گرفت.

یافته‌ها: بیش از ۸۰٪ از فراگیران به طور کلی این روش آموزش را در جهت نیل به اهداف فوق‌الذکر عالی و بسیار خوب ارزیابی کردند. همچنین در تک مهارت‌های فوق نیز در صد قابل توجهی از فراگیران اثر بخشی این روش آموزش را عالی و بسیار خوب ارزیابی کردند.

نتیجه‌گیری: برگزاری این جلسات نه تنها سبب تغییر رویکرد مطالعه به سوی خواندن مقالات، درک صحیح‌تر مطالب کتاب‌های درسی و ارتقاء مهارت‌های تهیه اسلاید و سخنرانی علمی در دستیاران فوق تخصصی جراحی توراکس گردید، بلکه برای آنها این فرصت را فراهم کرد تا هر ماه اطلاعاتشان را در زمینه یکی از موضوعات رشته خود به روز کنند. همچنین با ارسال این مقالات به تمام جراحان توراکس ایران در هر ماه یک آرشيو خوب از مقالات به روز و انتخاب شده جهت مطالعه و بهره‌برداری‌های آموزشی در بخش‌های آموزشی و درمانی ایجاد خواهد شد. با توجه به روشن بودن و ساده بودن جزئیات روش انجام کار امکان اجراء و تکرار این فرآیند در سایر گروه‌های آموزشی و دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور وجود دارد.

واژه‌های کلیدی: ژورنال کلاب، جراحی توراکس، آموزش

* کارشناسی ارشد مدیریت رسانه، دانشکده مدیریت، دانشگاه تهران

** مرکز تحقیقات بیماری‌های نای، پژوهشکده سل و بیماری‌های ریوی، مرکز آموزشی، پژوهشی و درمانی سل و بیماری‌های ریوی

بیمارستان دکتر مسیح دانشوری، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی شهید بهشتی

*** استادیار گروه جراحی قفسه سینه، مرکز تحقیقات پزشکی از راه دور، پژوهشکده سل و بیماری‌های ریوی، مرکز آموزشی، پژوهشی

و درمانی سل و بیماری‌های ریوی بیمارستان دکتر مسیح دانشوری، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی شهید بهشتی

**** استاد گروه جراحی قفسه سینه، مرکز تحقیقات بیماری‌های نای، پژوهشکده سل و بیماری‌های ریوی، مرکز آموزشی، پژوهشی و

درمانی سل و بیماری‌های ریوی بیمارستان دکتر مسیح دانشوری، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی شهید بهشتی

تاریخ وصول: ۱۳۹۲/۰۳/۲۵

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۲/۰۹/۱۰

زمینه و هدف

بوده و لذا دستیاران تمام وقت مطالعه خود را صرف خواندن کتاب‌های درسی دانشگاهی کرده و سراغ مقالات نمی‌روند. مشکل دیگر این است که اساتید محترم معمولاً توجه کمتری به خواندن مقاله داشته و رغبتی به ارجاع به مقالات در بخش‌های بالینی بجای ارجاع به کتاب‌های درسی ندارند. از همکاران گروه جراحی و فراگیران این رشته زیاد شنیده شده است که "این کار را می‌کنیم چون در شوارتز اینطور نوشته شده است!" ولی کمتر شنیده شده است که "این کار را می‌کنیم چون در اکثر مقالات بخصوص مقالاتی که کارآزمایی بالینی شاهددار تصادفی شده بوده‌اند، به این نتیجه رسیده‌اند."

عدم احساس نیاز به مطالعه مقالات منجر به این شده است که اکثر فراگیران با روش‌های جستجوی مقالات و بانک‌های معتبر مربوطه آشنا نباشند.^۷ همچنین از آنجا که از آنها کمتر خواسته شده که به عنوان سخنران مطلبی را به سایرین منتقل کنند، هرگز تلاش در جهت یادگیری روش‌های تهیه اسلایدهای مناسب نکرده‌اند^۸ و همچنین دارای آشنایی کافی به "نحوه صحیح و مطلوب ارائه یک مقاله علمی" یا به عبارتی "آداب سخنوری" ندارند.^۹ حال آنکه انتظار می‌رود فراگیران که قرار است روزی اساتید دانشگاه‌های ما را تشکیل دهند نه تنها با این آداب آشنا بلکه در معرض یادگیری و تمرین مداوم آن نیز قرار گیرند.

از طرف دیگر در اکثر رشته‌های تخصصی یا فوق تخصصی "دوره چرخشی" در بین دستیاران در مراکز آموزشی دیگر هم رشته خود نادر است و به عنوان مثال در رشته جراحی عمومی و جراحی توراکیس هیچ دستیار فوق تخصص علوم پزشکی دانشگاه شهید بهشتی دوره چرخشی جراحی توراکیس در دانشگاه تهران نمی‌گذرانند و یا هیچ دستیار جراحی عمومی در یک بیمارستان دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی به دوره چرخشی جراحی عمومی بیمارستان دیگری در دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی یا تهران نمی‌روند. این امر باعث می‌گردد که فراگیران فقط با نظرات اساتید خود آشنا شده و از نظر سایر اساتید بی‌بهره بمانند.

نکته دیگر اینکه اکثر اوقات این ذهنیت در فراگیران وجود دارد که هر مقاله‌ای که به مرحله چاپ رسیده و یا توسط نویسندگان خوشنام نگارش شده است خالی از نقاط ضعف می‌باشد و باید نتایج و نظرات نویسنده را بی‌چون و چرا پذیرفت، درحالیکه اگر آنها با شیوه‌های تجزیه و تحلیل داده‌ها و نقد و بررسی مقالات آشنا شوند هرگز تسلیم نتیجه‌گیری-

فراگیران علوم پزشکی بخصوص گروه دستیاران تخصصی و فوق تخصصی ما اعتقاد عجیبی به کتاب‌های درسی دانشگاهی داشته و تسلیم بی‌چون و چرای جملات آنها هستند. آنها عموماً بر این باورند که آنچه که در کتاب‌های درسی ذکر شده صد درصد صحیح و غیرقابل تغییر بوده و هر چه غیر از آن حتماً نادرست است. پر واضح است که این نگرش نادرست ناشی از عدم آگاهی فراگیران از روش نگارش این کتاب‌های درسی و عادت نداشتن آنها به خواندن مقالات پزشکی می‌باشد.^{۴-۱} اینجانب (محمد بهگام شادمهر) شخصاً ملاحظه کرده‌ام که اکثر فصول اینگونه کتاب‌ها توسط دستیاران و یا اساتید جوان تحت نظر اساتید برجسته نگاشته می‌شود و گاه جملاتی با قیدهای تاکید (مثلاً همیشه، هرگز) نوشته می‌شود که خواننده متن استنباط می‌کند که حتماً این کار را باید کرد یا نباید انجام داد. حتی در صورت مراجعه به مأخذ جمله مذکور دیده می‌شود که نتیجه‌گیری مؤلف فقط بر اساس یک گزارش موردی بوده است که آنچنان قابل استناد نمی‌باشد. همچنین از آنجا که تمام دستورالعمل‌های بالینی بر اساس مستندات و تحقیقات یکسان نبوده و دارای یک میزان قوت نمی‌باشد، باید بین دستورالعمل‌هایی مبتنی بر شواهد و مستندات قوی با دستورالعمل‌هایی که مبتنی بر شواهد و مستندات ضعیف‌تر است، فرق قائل شد. در مواردی نیز که پشتوانه علمی قوی‌تری برای دستورالعمل مورد نظر وجود ندارد، مؤلف موظف است از عباراتی مثل "ممکن است" یا "اینطور به نظر می‌رسد" استفاده کند که گاهی فراموش می‌کند و در نتیجه خواننده به اشتباه می‌افتد. از طرفی تا چندین مقاله در تأیید یا رد موضوعی نگارش نگردد، آن مطلب وارد کتاب‌های درسی دانشگاهی نخواهد شد. نگارش و چاپ این مقالات نیازمند زمان زیادی است و این مسئله سبب می‌شود که رفرانس‌های استفاده شده در کتاب‌های درسی دانشگاهی مربوط به چندین سال قبل از تألیف کتاب باشند.^۵ لذا اگر صرفاً تأکید بر خواندن این کتاب‌ها باشد اطلاعات فراگیران به روز نخواهد بود تا پاسخگوی نیازهای به روز بیماران باشد.^۶ مشکل دیگر در مملکت ما این است که اکثر سوالات امتحانی در اکثر رشته‌ها براساس کتاب‌های درسی طرح می‌شوند. هر چند که طی سال‌های اخیر اکثر گروه‌های بوردهای تخصصی و فوق تخصصی تعدادی از مجلات معتبر بین‌المللی مربوط به رشته خود را جزء منابع امتحانی ذکر کرده‌اند، ولی تجربه نشان داده است که تقریباً مأخذ تمام سوالات امتحانی کتاب‌های درسی

های نادرست بعضی از مقالات نخواهند شد.^{۱۱و۱۴} همچنین فراگیران با "مهارت بحث و تبادل نظر در رابطه با ایده‌های مرتبط با مقالات و یا ایجاد سوالات خلاقانه در ذهن در جهت پیشبرد و تکامل علم" دارای آشنایی کافی نمی‌باشند که این موضوع سبب می‌شود برای رسیدن به اهداف علمی از تجربیات نویسندگان استفاده نشود و یا گاه مطالعات تکراری انجام شود.

مجموعه تمام موارد فوق‌الذکر منجر به طراحی و اجرا برنامه‌ای در گروه آموزشی جراحی توراکس شد که تا حد ممکن این نقاط ضعف برطرف گردند.

مواد و روش‌ها

این مطالعه یک پیمایش از طریق پست الکترونیکی می‌باشد که بر روی فلوهای جراحی توراکس که در ژورنال کلاب-های بخش جراحی بیمارستان در دوران دستیاری فوق تخصصی خود شرکت کرده‌اند، انجام گرفت.

افراد مورد مطالعه یعنی فلوهای جراحی توراکس به همراه اساتید بخش‌های جراحی توراکس، رزیدنت‌های جراحی دوره چرخشی و اساتید بخش‌های مرتبط با موضوع بحث، در دوران آموزش خود در ژورنال کلاب‌های جراحی توراکس ماهی یک بار از حدود ۵ سال قبل شرکت کردند.^{۱۵و۱۶} در اوایل مهر ماه هر سال تمام دستیاران فوق تخصصی جراحی توراکس دانشگاه-های علوم پزشکی شهید بهشتی، ایران و تهران به جلسه‌ای در بیمارستان دکتر مسیح دانشوری دعوت شدند و برای آنها یک سخنرانی تحت عنوان "روش‌های جستجوی مقالات" و "آداب سخنوری" ارائه گردید. دکتر محمد بهگام شادمهر در این سخنرانی روش‌های تهیه اسلاید و فنون ارائه مقاله و سخنرانی را با دستیاران در میان گذاشت. سپس هر ماه یک موضوع در حیطه جراحی توراکس توسط دستیاران انتخاب شد، که معمولاً در ارتباط به موضوع بیماری بوده که دستیاران در آن زمان در بخش با آن درگیر بوده‌اند. برای جستجوی علمی مقالات مربوطه با هماهنگی مسئول ژورنال کلاب (دکتر محمد بهگام شادمهر)، کلید واژه‌ها انتخاب و جستجوی مقالات توسط دستیاران فوق تخصصی در پایگاه‌های علمی مانند Pub Med, Medline و دیگر بانک‌های اطلاعات پزشکی در دسترس انجام شده و در این مرحله یکی از اساتید دارای تجربه و تبحر زیاد در زمینه جستجوی مقالات، همیشه در کنار دستیاران بوده و به آنها کمک می‌کرد. در انتخاب مقالات فاکتورهایی مانند مرتبط بودن مقاله با موضوع ژورنال کلاب،

جدید بودن مقاله، Impact Factor ژورنال، گروه نویسندگان، نوع مطالعه (کارآزمایی بالینی و آینده‌نگر) و انگلیسی زبان بودن آن در نظر گرفته شد. سپس حدود ۵۰ چکیده مقاله به مسئول ژورنال کلاب تحویل و او بعد از مطالعه آنها، معمولاً حدود ۱۵-۲۰ مقاله را انتخاب می‌کرد.

در این مرحله تلاش می‌شد تا "متن کامل" مقالات تهیه گردد که با توجه به محدودیت دسترسی به متن کامل معمولاً تعداد کمتری به دست می‌آمد. بعد از تهیه "متن کامل" این مقالات و مطالعه آنها ۸ مقاله جهت جلسه ژورنال کلاب با توجه به ارزش مقاله و ارتباط آن با اهداف آموزشی انتخاب می‌گردید. سپس این مقالات از طریق پست الکترونیکی و توسط فلوی ارشد بین تمام فلوها و احیاناً دستیاران دوره‌های چرخشی جراحی عمومی در بخش‌های جراحی توراکس توزیع می‌گردید. هر فلو مسئول ارائه یک تا دو مقاله بود و پس از مطالعه دقیق مقاله، اسلایدها را در محیط Power Point برای ارائه در ۷ دقیقه تهیه می‌کرد.

همزمان یک دعوتنامه برای جلسه ژورنال کلاب آن ماه تهیه و به پیوست آن ۸ مقاله انتخابی به تمام جراحان توراکس کشور و سایر اساتید رشته‌های دیگر مثل آنکولوژی، رادیولوژی، داخلی ریه، پاتولوژی، رادیوتراپی، عفونی و ... که با موضوع انتخابی ارتباط داشتند، ارسال می‌گشت. برای ارائه مقاله از فراگیران خواسته شد که سوالی مرتبط با موضوع (تشخیص، درمان، اتیولوژی و ...) را بیان نمایند. همچنین نوع مطالعه (کارآزمایی بالینی، کوهورت، شاهدی-موردی، متاآنالیز ...)، محل انجام مطالعه و سوال یا فرضیه تحقیق را مشخص نمایند. به دنبال گفتن خلاصه‌ای از مقدمه، در روش کار راجع به انتخاب نمونه‌ها، نوع مداخله صحبت کرده و سپس خلاصه‌ای از یافته‌های مطالعه و امکان تعمیم این نتایج به حیطه کاری و تخصصی فراگیران را بیان نمایند. بعد از ارائه مقاله توسط فلو، نقاط قوت و ضعف مقاله توسط شرکت‌کنندگان اعم از سایر فلوها و دستیاران و اساتید شرکت کننده نقد و بررسی می‌شد و در این بحث و تبادل نظر علاوه بر نقد مقاله، تجارب اساتید در زمینه موضوع مورد بحث در اختیار حاضرین جلسه قرار می‌گرفت. در هر جلسه روی مطالب "مورد اختلاف" متمرکز می‌شدیم. در نهایت برای تمام فراگیران و اساتید جراحی توراکس کشور یک بانک ذخیره اطلاعات در فضای مجازی ایجاد شد که همیشه قابل دسترس و استفاده می‌باشد.

جلسات معمولاً سومین سه شنبه هر ماه ساعت ۸-۱۰ شب برگزار شده است. شرکت‌کنندگان در تمام ۲ ساعت ارائه مقاله

تخصصی اثر جلسات ژورنال کلاب را عالی یا خیلی خوب ارزیابی کردند (البته ۲ نفر از دستیاران به این سئوالات پاسخ ندادند). جزییات پاسخ‌ها به تفکیک سئوالات در جدول ۱ آمده است.

در پاسخ به سئوالات مربوط به مهارت‌های درک و نقد مقالات علمی، ۷۰/۶٪ دستیاران فوق تخصصی اثر جلسات ژورنال کلاب را عالی یا خیلی خوب ارزیابی کردند. جزییات پاسخ‌ها به تفکیک سئوالات در جدول ۲ آمده است.

در پاسخ به سئوالات مربوط به مهارت‌های تهیه اسلاید، ۷۶/۵٪ دستیاران فوق تخصصی اثر جلسات ژورنال کلاب را عالی یا خیلی خوب ارزیابی کردند. جزییات پاسخ‌ها به تفکیک سئوالات در جدول ۳ آمده است.

در پاسخ به سئوالات مربوط به مهارت‌های سخنرانی و ارائه مقالات، ۴۱/۲٪ دستیاران فوق تخصصی اثر جلسات ژورنال کلاب را عالی یا خیلی خوب ارزیابی کردند. جزییات پاسخ‌ها به تفکیک سئوالات در جدول ۴ آمده است.

در پاسخ به سئوالات مربوط به عادات مطالعه، ۴۱/۲٪ دستیاران فوق تخصصی اثر جلسات ژورنال کلاب را عالی یا خیلی خوب ارزیابی کردند. جزییات پاسخ‌ها به تفکیک سئوالات در جدول ۵ آمده است.

در پاسخ به سئوالات مربوط به بهبود روش‌های درمانی، ۷۵٪ دستیاران فوق تخصصی اثر جلسات ژورنال کلاب را عالی یا خیلی خوب ارزیابی کردند (البته ۱ نفر از دستیاران به این سئوالات پاسخ نداد). جزییات پاسخ‌ها به تفکیک سئوالات در جدول ۶ آمده است.

در پاسخ به سئوالات مربوط به استفاده از نظر اساتید دیگر دانشگاه‌ها، ۸۲/۳٪ دستیاران فوق تخصصی اثر جلسات ژورنال کلاب را عالی یا خیلی خوب ارزیابی کردند. جزییات پاسخ‌ها به تفکیک سئوالات در جدول ۷ آمده است.

به طور کلی ۸۱/۳٪ دستیاران فوق تخصصی اثر جلسات ژورنال کلاب را عالی یا خیلی خوب ارزیابی کردند (البته ۱ نفر از دستیاران به این سئوالات پاسخ نداد). جزییات پاسخ‌ها به تفکیک سئوالات در جدول ۸ آمده است.

پذیرایی می‌شدند. طی این ۲ ساعت که ۸ قسمت ۱۵ دقیقه‌ای بود ۷ دقیقه مقاله توسط فراگیر ارائه و ۸ دقیقه بحث می‌شد. روز بعد از برگزاری ژورنال کلاب موضوع بعدی انتخاب و مراحل فوق برای ماه بعد تکرار می‌شد. این جلسات سالی ۱۱ بار (بجز در فروردین ماه) برگزار شد و هم اکنون ۵۲ جلسه از آن برگزار شده است.

جمع‌آوری و تجزیه تحلیل اطلاعات

انتظار می‌رود شرکت فعال دستیاران در ژورنال کلاب‌ها موجب ارتقا توانایی آنان در جستجو، تحلیل و ارائه مقالات شود. به همین منظور پرسشنامه‌ای با هدف ارزیابی مهارت‌های کسب شده در ژورنال کلاب‌ها در چند محور اعم از مشخصات کلی، جستجوی مقالات (۴ پرسش)، مرور مقالات (۵ پرسش)، تهیه اسلاید (۲ پرسش)، ارائه مقاله (۷ پرسش)، عادت مطالعه (۳ پرسش)، مهارت بالینی (۲ پرسش)، دوره چرخشی (۲ پرسش) و ارزیابی کلی (۲ پرسش) تهیه و از طریق پست الکترونیکی مسئول روابط عمومی مرکز تحقیقات نای در اختیار ۲۰ نفر از آنهایی که فارغ‌التحصیل شده بودند، قرار گرفت. پس از یک هفته پرسشنامه‌های پاسخ داده شده از طریق پست الکترونیکی توسط وی جمع‌آوری و نتایج آن به صورت بی نام در برنامه SPSS وارد و مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت. علاوه بر نظر کلی دستیاران (که میانگین جواب‌های آنها به پرسش‌ها بود) در مورد جستجوی مقالات، مرور مقالات، تهیه اسلاید، ارائه مقاله، عادت مطالعه، مهارت بالینی و دوره چرخشی، تحلیل پرسش‌ها نیز به صورت مورد به مورد در جداول بیان شد.

یافته‌ها

از ۲۰ دستیار فوق تخصص جراحی توراکیس که در مدت زمان اجرای جلسات ژورنال کلاب دوره آموزشی خود را گذرانده بودند، ۱۶ (۸۵٪) نفر (۱۵ آقا و یک خانم) در محدوده سنی ۳۳-۴۸ سال به فرم‌های نظرسنجی ارسالی پاسخ دادند. در پاسخ به سئوالات مربوط به مهارت‌های جستجوی مقالات در پایگاه‌های اطلاعاتی، ۷۳/۳٪ دستیاران فوق

جدول ۱- مهارت‌های جستجوی مقالات در پایگاه‌های اطلاعاتی

عالی	خیلی خوب	خوب	رضایت بخش	ضعیف	مهارت‌های جستجوی مقالات در پایگاه‌های اطلاعاتی
۲۸/۶	۲۸/۶	۳۵/۷	۷/۱	---	توانایی من برای حل یک مشکل بالینی حال حاضر که در مورد بهترین راه درمان آن قطعیت وجود ندارد را ارتقاء داده است
۳۵/۷	۳۵/۷	۱۴/۳	۱۴/۳	---	توانایی من برای انتخاب کلید واژه‌ها و جستجوی هدفمند برای یافتن مقالات مرتبط را ارتقاء داده است
۷/۱	۴۲/۹	۲۸/۶	۱۴/۳	۷/۱	مهارت جستجوی من در بانک‌های مدلاین، پاب مد و مانند آنها برای یافتن یک مقاله مورد نیاز برای همکاران ارتقاء داده است
۱۴/۳	۲۱/۴	۵۰	۱۴/۳	---	مهارت من برای انتخاب یک مقاله مطلوب از بین مقالات جستجو شده را ارتقاء داده است

جدول ۲- مهارت‌های درک و نقد مقالات علمی

عالی	خیلی خوب	خوب	رضایت بخش	ضعیف	مهارت‌های درک و نقد مقالات علمی
-	۱۲/۵	۶۲/۵	۱۲/۵	۱۲/۵	درک من از اصول آمار حیاتی و اپیدمیولوژی را ارتقاء داده است
۱۲/۵	۳۷/۵	۵۰	---	---	مهارت‌های من برای نقد علمی مقالات را ارتقاء داده است
۱۲/۵	۵۰	۳۱/۲	۶/۳	---	درک من از اهداف و فرضیات مقاله‌ها را ارتقاء داده است
۱۸/۸	۳۱/۲	۵۰	---	---	درک من از طراحی مطالعه را ارتقاء داده است
۱۲/۵	۵۰	۳۷/۵	---	---	درک من از تفسیر یافته‌ها را ارتقاء داده است

جدول ۳- مهارت‌های تهیه اسلاید

عالی	خیلی خوب	خوب	رضایت بخش	ضعیف	مهارت‌های تهیه اسلاید
۴۳/۷	۳۷/۵	۱۸/۸	---	---	مهارت‌های من برای تهیه اسلاید که در برگیرنده نکات مهم مطالعه و طراحی آن می‌باشد را ارتقاء داده است
۳۱/۳	۳۷/۵	۲۵	---	۶/۲	مهارت‌های من برای استفاده مناسب از جداول و اشکال در هر اسلاید را ارتقاء داده است

جدول ۴- مهارت‌های سخنرانی و ارائه مقالات

عالی	خیلی خوب	خوب	رضایت بخش	ضعیف	مهارت‌های سخنرانی و ارائه مقالات
۴۳/۸	۲۵	۲۵	۶/۲	-	تکنیک من در سخنرانی را ارتقاء داده است
۳۱/۲	۳۱/۳	۳۷/۵	-	-	مهارت‌های من برای انتقال افکارم به شنوندگان را ارتقاء داده است
۱۸/۸	۳۱/۲	۵۰	-	-	مهارت‌های من برای پاسخ سوالات و جمع‌بندی بحث در مورد سخنرانی را ارتقاء داده است
۴۳/۷	۱۸/۸	۳۷/۵	-	-	مهارت‌های من برای ارائه همه قسمت‌های یک مقاله علمی در زمانی محدود را ارتقاء داده شد
۴۳/۸	۲۵	۳۱/۲	-	-	مهارت‌های من برای خلاصه کردن یک مقاله علمی در چارچوب اصلی آن مانند مقدمه، روش کار، نتایج و بحث را ارتقاء داده است
۱۲/۵	۲۵	۵۶/۲	۶/۳	-	مهارت‌های من برای ارائه نقاط قوت و ضعف یک مقاله علمی در چارچوب اصلی آن را ارتقاء داده است
۳۷/۵	۲۵	۲۵	۱۲/۵	-	مهارت‌های من برای ایجاد ارتباط چشمی منظم با شنوندگان و ایجاد اعتماد از طریق زبان بدن را ارتقاء داده است

جدول ۵- عادات مطالعه

عالی	خیلی خوب	خوب	رضایت بخش	ضعیف	عادات مطالعه
۱۲/۵	۳۷/۵	۴۳/۸	۶/۲	---	علاقه من برای خواندن مقالات را ارتقاء داده است
۳۱/۲	۳۷/۵	۱۸/۸	۱۲/۵	---	درک من از عناوینی که در کتب درسی خوانده‌ام را ارتقاء داده است
۶/۲	۴۳/۸	۳۷/۵	۱۲/۵	---	درک من در مورد ارزش مجلات در به روز شدن با پیشرفت‌های علم پزشکی را ارتقاء داده است

جدول ۶- بهبود روش‌های درمانی

عالی	خیلی خوب	خوب	رضایت بخش	ضعیف	بهبود روش‌های درمانی
۶/۷	۵۳/۲	۲۶/۷	۶/۷	۶/۷	مهارت من برای استفاده از مقالات علمی در درمان بالینی روزانه را ارتقاء داده است
۶/۷	۵۳/۳	۳۳/۳	۶/۷	---	مهارت من برای ایجاد ایده جدید برای مطالعه‌ای جدید بعد از ژورنال کلاب را ارتقاء داده است

جدول ۷- استفاده از نظر اساتید دیگر دانشگاهها

استفاده از نظر اساتید دیگر دانشگاهها	ضعیف	رضایت بخش	خوب	خیلی خوب	عالی
چه مقدار ایده‌ها و تجربیات اساتید دانشگاه‌های دیگر بر آموزش شما اثر داشته است	---	۱۲/۵	۲۵	۳۱/۳	۳۱/۲
چه مقدار تجربیات آنها برای کارکرد حرفه‌ای آینده شما مفید بوده است	---	۶/۲	۶/۳	۶۲/۵	۲۵

جدول ۸- اثر جلسات ژورنال کلاب

اثر جلسات ژورنال کلاب	ضعیف	رضایت بخش	خوب	خیلی خوب	عالی
چگونه اثر ژورنال کلاب را درجه‌بندی می‌کنید	۶/۲	---	۶/۳	۳۷/۵	۵۰
به چه صورت این برنامه را به دیگران پیشنهاد می‌کنید	۶/۷	---	۶/۶	۲۰	۶۶/۷

بحث و نتیجه‌گیری

همانطور که در مقدمه ذکر شد، ابتدا براساس یک نیازسنجی تبیین مسئله انجام شد و سپس اهدافی واقع‌بینانه بر اساس آن تنظیم گشت. مسائل مورد نظر بر اساس نیازسنجی عبارت بودند از اعتقاد افراطی فراگیران به کتاب-های درسی، عادت نداشتن به خواندن مقاله، عدم آشنایی به روش‌های جستجو، تهیه اسلاید و آداب سخنوری، عدم امکان آشنا شدن با نظرات اساتید سایر مراکز آموزشی، و عدم آشنایی با مهارت‌های تجزیه و تحلیل و نقد و بررسی مقالات لذا بر همین اساس اهداف زیر تنظیم گشتند.

- ارتقاء دانش درک صحیح جملات کتاب‌های درسی
- افزایش تمایل به خواندن مقاله
- ارتقاء دانش علمی
- افزایش دانش نقد مقاله
- ارتقاء یادگیری روش‌های جستجوی مقاله علمی
- بهبود مهارت‌های تهیه اسلاید
- بهبود مهارت‌های ارائه سخنرانی
- امکان آشنا شدن با نظرات اساتید سایر مراکز آموزشی بطور مستقیم و حضوری در محیطی علمی و غیررسمی

پس از تنظیم این اهداف تلاش در جهت آماده سازی کافی برای برگزاری جلسات ژورنال کلاب در محیطی صمیمی و بدون استرس جهت آموزش و تمرین و ارتقاء مهارت‌های فوق

انجام پذیرفت. سپس با انتخاب روش مناسب که به آن اشاره شد این امکان برای هر دستیار رشته فوق تخصصی جراحی توراکس فراهم گردید تا در زمان تحصیل ۲ ساله خود ۲۲ بار در معرض این تمرین قرار گیرد تا مهارت‌های خود را بهبود بخشد.

بعد از اتمام دوره، جهت ارزیابی میزان ارتقاء مهارت‌های فراگیران و مؤثر بودن روش فوق، پرسشنامه‌ای تهیه و از آنان بطور بی‌نام نظر خواهی شد. همانطور که در قسمت نتایج ذکر شد نتایج مهم و قابل توجهی مبنی بر ارتقاء مهارت‌های فوق و دسترسی به اهداف از پیش تعیین شده به دست آمد، به این صورت که بیش از ۸۰٪ از فراگیران به طور کلی این روش آموزش را در جهت نیل به اهداف فوق‌الذکر عالی و بسیار خوب ارزیابی کردند و در تک تک مهارت‌های فوق نیز در صد قابل توجهی از فراگیران اثر بخشی این روش آموزش را عالی و بسیار خوب ارزیابی کردند.

درحالیکه امروزه در بسیاری از مراکز معتبر ژورنال کلاب‌ها بخش مکمل و بسیار مهمی در عادات مطالعه‌ای دستیاران و اساتید می‌باشد.^{۴-۱} براساس یافته‌های مقاله Akhund و همکارانش^۵ نیز از ۲۷ دستیار دوره تخصصی به ترتیب ۲۳ و ۱۸ نفر برگزاری ژورنال کلاب را در ارتقاء درک و نقد مقالات علمی و به روز بودن با مطالب علمی جدید مفید دانسته‌اند. همچنین در مقاله‌ای دیگر توسط Sellig بر روی ۱۴ دانشجوی دوره تخصصی مهارت درک و نقد مقالات علمی به دنبال شرکت در

برگزاری این جلسات نه تنها برای دستیاران فوق تخصصی جراحی توراکس بلکه برای اساتید شرکت کننده نیز بسیار آموزنده بوده است. برگزاری ماهیانه این جلسات این فرصت را برای اساتید شرکت کننده فراهم می‌کند تا هر ماه اطلاعاتشان در زمینه یکی از موضوعات رشته خود به روز شود. با ارسال ۸ مقاله به روز در زمینه موضوع انتخاب شده در هر ماه به تمام جراحان توراکس ایران یک انتشار عمومی علم در سطح مملکت به وقوع می‌پیوندد و تمام جراحان توراکس و فلوهای جراحی توراکس یک آرشیو خوب از مقالات به روز و انتخاب شده جهت مطالعه و بهره‌برداری های آموزشی در بخش‌های آموزشی، درمانی خود به دست آورده‌اند. بنظر می‌رسد این روش ساده و مفید بوده و قابل اجرا در سایر بخش‌های آموزشی کشور نیز می‌باشد.

ژورنال کلاب‌ها به شکل معنی‌داری بهبود یافته بود هرچند که این دستیاران تخصصی شرکت در ژورنال کلاب‌ها را در افزایش مدت زمان و دلیل و ارزش‌گذاری خواندن مقالات علمی دارای تأثیر مهمی ندانسته‌اند.^{۱۷}

از سوی دیگر در مطالعه^۲ Miyamoto بر روی دستیاران تخصصی ارتوپدی علاوه بر مدت زمان مطالعه کتب درسی، بین خواندن مقالات ژورنال‌های معتبر رشته ارتوپدی توسط دستیاران تخصصی و موفقیت آنها در امتحان ارتقاء، همبستگی معنی‌داری وجود داشت. به علاوه در یک مطالعه کارآزمایی بالینی توسط Linzer و همکاران^۳ بر روی ۴۴ اینترن عادات مطالعه‌ای آنها به شکل معنی‌داری به دنبال شرکت در جلسات ژورنال کلاب بهبود یافته بود، هر چند که مهارت نقد علمی مقالات در آنها اندکی بهبود یافته بود ولی معنی‌دار نبود.

Abstract:

Journal Club: An Educational Experience for Thoracic Surgery Fellows

Aminian N. M.S^{*}, *Zangi M. MD. MPH*^{**}, *Farzanegan R. MD*^{**}, *Sheikhy K. MD*^{***}
Shadmehr M.B. MD^{****}

(Received: 15 June 2013 Accepted: 1 Dec 2013)

Introduction & Objective: Due to Iranian Thoracic surgery fellows' exaggerated belief in textbooks on the one hand and their unfamiliarity with scientific search and reading articles and article appraisal on the other hand, only a few fellows employ articles to promote their scientific work and practice. Furthermore as a result of fellows' incapability to prepare informative power point presentations and give speech properly, fellows are unable to present new information to their colleagues. Participation in journal clubs and presenting articles could help fellows to become skillful in mentioned issues. This study aimed to evaluate the effect of journal clubs on different aspects of reading, presenting and practices of thoracic surgery fellows.

Materials & Methods: After 4 years of conducting journal clubs every month, evaluation survey via e mail from thoracic surgery fellows (who had participated in 22 journal clubs in their 2 years training) was carried out to assess the effect of journal clubs on scientific search, study appraisal, power point preparation, study habit, presentation skill, and practice promotion.

Results: More than 80% of the fellows stated that journal clubs had been very good or excellent for achieving the mentioned educational goals. Additionally considerable percentage of fellows evaluated the effectiveness of this educational method on separated asked items to be very good or excellent.

Conclusions: Conducting journal club sessions not only improves fellows approach in reading articles, better understanding of the text books, and preparing power point presentations, but also provides an opportunity for them to update their information in one of the selected thoracic surgery subjects every month. Besides, a valuable archive from selected and updated articles have been gathered for Iranian thoracic surgeons every month. As the running of journal clubs is simple and clear, it is quite possible for other departments in our medical schools to employ our method and carry out similar journal clubs.

Key Words: Journal Club, Thoracic Surgery, Educational

* *Master of Media Management, Faculty of Management, Tehran University, Iran*

** *Tracheal Diseases Research Center, National Research Institute of Tuberculosis and Lung Diseases (NRITLD), Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran*

*** *Assistant Professor of Thoracic Surgery, Telemedicine Research Center, National Research Institute of Tuberculosis and Lung Diseases (NRITLD), Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran*

**** *Professor of Thoracic Surgery, Tracheal Diseases Research Center, National Research Institute of Tuberculosis and Lung Diseases (NRITLD), Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran*

References:

1. Derossis AM, DaRosa D, Schwartz A, Hauge LS, Bordage G. Study habits of surgery residents and performance on American Board of Surgery In-Training Examinations. *Am J Surg.* 2004; 188(3): 230-236.
2. Miyamoto RG Jr, Klein GR, Walsh M, Zuckerman JD. Orthopedic Surgery Residents' Study Habits and Performance on the Orthopedic In-Training Examination. *Am J Orthop.* 2007; 36 (12): E185-E188.
3. Linzer M, Brown JT, Frazier LM, DeLong ER, Siegel WC. Impact of a medical journal club on house-staff reading habits, knowledge and critical appraisal skills: A randomized control trail. *JAMA* 1988, 260: 2537-41.
4. Spillane AJ, Crowe PJ. The role of the journal club in surgical training. *Aust N Z J Surg.* 1998 Apr; 68(4): 288-91.
5. Akhund S, Kadir MM. Do community medicine residency trainees learn through journal club? An experience from a developing country. *BMC Med Educ.* 2006 Aug 22; 6: 43.
6. Hatala R, Keitz SA, Wilson MC, Guyatt G. Beyond journal clubs. Moving toward an integrated evidence-based medicine curriculum. *J Gen Intern Med.* 2006 May; 21(5): 538-41.
7. Vogel EW, Block KR, Wallingford KT. Finding the evidence: teaching medical residents to search MEDLINE. *J Med Libr Assoc.* 2002 Jul; 90(3): 327-30.
8. Cabell CH, Schardt C, Sanders L, Corey GR, Keitz SA. Resident utilization of information technology. *J Gen Intern Med.* 2001 Dec; 16(12): 838-44.
9. Surratt CK. Creation of a graduate oral/written communication skills course. *Am J Pharm Educ.* 2006 Feb 15; 70(1): 5.
10. Holiday-Goodman M, Lively BT, Nemire R. Development of a teaching module on written and verbal communication skills. *Am J Pharm Educ.* 1994; 58:257-61.
11. Kanthraj GR, Srinivas CR. Journal club: screen, select, probe and evaluate. *Indian J Dermatol Venereol Leprol.* 2005 Nov-Dec; 71(6): 435-40.
12. Moharari RS, Rahimi E, Najafi A, Khashayar P, Khajavi MR, Meysamie AP. Teaching critical appraisal and statistics in anesthesia journal club *QJM.* 2009 Feb; 102(2):139-41. Epub 2008 Oct 8.
13. Letterie GS, Morgenstern LS. The journal club. Teaching critical evaluation of clinical literature in an evidence-based environment. *J Reprod Med.* 2000 Apr; 45(4): 299-304.
14. Alguire P. A review of journal clubs in postgraduate medical education. *J Gen Intern Med* 1998, 13: 347-353.
15. Deenadayalan Y, Grimmer-Somers K, Prior M, Kumar S. How to run an effective journal club: a systematic review. *J Eval Clin Pract.* 2008 Oct; 14(5): 898-911.
16. Tucker J, Gao X, Wang S, Chen Q, Yin Y, Chen X. Organising an English journal club in the developing world. *Postgrad Med J.* 2004 Aug; 80(946): 436-7.
17. Seelig CB. Affecting residents' literature reading attitudes, behaviors, and knowledge through a journal club intervention. *J Gen Intern Med.* 1991 Jul-Aug; 6(4): 330-4.